

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 29 februari 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.
(4:e avd.)

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 2 januari 1924 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen (punkt 1) att i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli med oförändrat belopp, 187,000 kronor.

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1.]¹⁾

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 1 och 2 av återopade statsrådsprotokollet.

Under erinran hurusom från och med budgetåret 1923—1924 åstadkommits en besparing å anslaget med 6,000 kronor genom minskning av antalet icke-ordinarie befattningshavare, men att i anslaget i stället inräknats ett belopp av 6,000 kronor till avlöning av i departementet anställda extra skrivbiträden, vilka tidigare avlönats från anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., har departementschefen med hänsyn jämväl till den inom departementet ökade arbetsbördan icke ansett sig böra föreslå någon minskning av ifrågavarande anslag.

Utskottet får, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli med oförändrat belopp, 187,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att för upprätthållande av departementets verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 28,420 kronor.

Departementets verksamhet.
[2.]

Utredningen återfinnes å sid. 2 av återopade statsrådsprotokollet.

¹⁾ Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av departementets verksamhet utgår för budgetåret 1923—1924, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat 28,420 kronor. Anslaget är avsett till avlöning av följande befattningshavare med nedan nämnda belopp för år räknat, nämligen:

en extra byråchef för regeringsrättsföredragningen	kronor 10,020: —
» » » » tekniska ärenden.....	» 12,000: —
» särskild föredragande för stadsplaneärenden.....	» 6,400: —
	Summa kronor 28,420: —

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för upprätthållande av departementets verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 28,420 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsen.

[3.]

3:o Kungl. Maj:t har upptagit (punkt 3) det ordinarie förslagsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med oförändrat belopp, 165,500 kronor. Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 2 och 3 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen var i riksstaten för år 1922 uppfört med 169,000 kronor och för första halvåret 1923 med hälften av detta belopp eller 84,500 kronor. Den i förevarande anslag ingående posten å 32,500 kronor för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. nedsattes från och med den 1 juli 1923 med 3,500 kronor till 29,000 kronor, varigenom anslaget i sin helhet för budgetåret 1923—1924 nedbringades till 165,500 kronor.

Med hänsyn särskilt till den nya, ganska tidskrävande arbetsuppgift, som tilldelats styrelsen i anledning av kungörelsen den 24 november 1923 med närmare föreskrifter angående fördelning av automobilskattemedel, ävensom det på sistone alltmera stegrade behovet av en planmässig och enhetlig ledning av utvecklingen på vägväsendets område, har någon ytterligare inskränkning uti ifrågavarande anslag icke ansetts böra vidtagas.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med oförändrat belopp, 165,500 kronor.

Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsens
verksamhet.

[4.]

4:o I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) och under erinran hurusom motsvarande anslag för innevarande budgetår är uppfört med 44,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *upprätthållande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

5:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställer utskottet

att riksdagen må såsom *ytterligare medel till avlöning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 4,500 kronor.

Ytterligare medel till avlöning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän.

[6.]

6:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren utan angivet belopp.

Stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren.

[7.]

7:o) I förslaget till riksstat har Kungl. Maj:t (punkt 8) upptagit ordinarie reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten med oförändrat belopp 45,000 kronor.

Expenser för allmänna arbeten.

[8.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 4—6 av återopade statsrådsprotokollet.

Under rubriken väg- och vattenbyggnadsväsendet har sedan flera år funnits upptaget ett ordinarie anslag av 45,000 kronor till expenser för allmänna arbeten, d. v. s. till bestridande av rese- och inspektionskostnader i anledning av den kontroll m. m. av allmänna arbeten, som det åligger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa genom sina tjänstemän. Nämda belopp, som från och med år 1922 uppfördes såsom särskilt reservationsanslag i riksstaten, har emellertid under de senare åren visat sig otillräckligt för fyllande av det därmed avsedda ändamålet, i det att för vart och ett av åren 1919—1922 till dylika expenser åtgått eller beräknats åtgå en summa av omkring 95,000 kronor. För tillgodoseende av det sålunda ökade behovet har riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar anvisat erforderliga medel å extra stat och tilläggsstat.

För år 1923 beräknades anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål till minst 100,000 kronor. Med hänsyn till att utbetalningarna från anslaget pläga till större delen verkställas under senare delen av kalenderåret begärdes och beviljades för första halvåret 1923 endast ett belopp av 45,000 kronor, och skedde detta sålunda, att det ordinarie reservationsanslaget å 45,000 kronor uppfördes med oförändrat belopp i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923.

För budgetåret 1923—1924 har riksdagen för ändamålet utöver det ordinarie anslaget, 45,000 kronor, beviljat ett extra förstärkningsanslag av 50,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 begär styrelsen anslag jämväl med sammanlagt 95,000 kronor.

Departementschefen har ansett en nedsättning i styrelsens anslagsäskanden kunna ske till 65,000 kronor, och skulle sålunda för ifrågavarande ändamål

för budgetåret 1924—1925 dels uppföras det ordinarie anslaget å 45,000 kronor, dels ock anvisas ett extra anslag å 20,000 kronor.

Med tillstyrkande av departementschefens förslag får utskottet, som under nästföljande punkt framställer förslag om anvisande av förstärkningsanslag å 20,000 kronor, nu hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten med oförändrat belopp, 45,000 kronor.

*Förstärkning
av anslaget
till expenser
för allmänna
arbeten.*

8:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

[9.]

Vägundersökningar.

[10.]

9:o) Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen *dels* i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till vägundersökningar med oförändrat belopp 90,000 kronor; *dels ock* besluta, att beträffande vägundersökning, vartill förrättningsman förordnats efter den 30 juni 1924, skola för åtnjutande av statsbidrag från ifrågakvarande anslag gälla vissa i statsrådsprotokollet förordade villkor.

Till bestridande av kostnaderna för vägundersökningar har riksdagen anvisat ett ordinarie reservationsanslag, vilket från och med år 1921 höjdes från förutvarande belopp, 45,000 kronor, till 90,000 kronor och för första halvåret 1923 utgick med halva beloppet eller 45,000 kronor. Enär det ordinarie anslaget, oaktat den vidtagna höjningen, visat sig otillräckligt, har riksdagen tillika anvisat ett extra förstärkningsanslag, vilket utgått för vart och ett av åren 1921 och 1922 med 90,000 kronor, för första halvåret 1923 med 100,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 med 180,000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att vägundersökningsanslaget syntes hava i stor utsträckning anlitats utan att omedelbart behov förelegat, vilket framginge därav, att för närvarande föreläge ansökningar om statsbidrag till byggande av undersökta vägar, vilka beräknades draga en kostnad av icke mindre än 45,000,000 kronor. Härtill komme alla de undersökningar, som ägt rum angående sådana vägförslag, vilka länsstyrelserna vid den slutliga prövningen icke ansett böra komma till utförande. I anslutning till ett tidigare väckt förslag hade emellertid nu väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ånyo gjort hemställan om sänkning av statens bidragsskyldighet, och anför departementschefen i avseende härå för egen del följande:

»Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu återupptagit frågan om intressenternas bidragsskyldighet till kostnaderna för vägundersökningar samt därvid hemställt, att, utöver hantlangningskostnaden, 30 procent av övrig undersökningskostnad skulle gäldas av intressenterna. Då det torde vara ovisst, när

en ny väglagstiftning kan komma att åter framläggas för riksdagen, och da det, såsom förhållandena numera utvecklat sig, synes nödvändigt att åstadkomma en välbehöblig gallring bland väckta vägbyggnadsförslag, vill jag tillstyrka, att för erhållande av statsbidrag från anslaget till vägundersökningar hädanefter uppställes det villkor, att intressenterna skola bekosta, förutom kostnaden för hantlangning, även viss andel av undersökningskostnaden i övrigt.

Denna andel torde i analogi med bestämmelserna om statsbidrag till vägbyggnader böra sättas till minst en tredjedel. När det gäller verkligt behövliga företag i betungade väghållningsdistrikt, kan emellertid en undantagslös bestämmelse av sådant innehåll tänkas lägga hinder i vägen för en önskvärd utveckling av vägnätet. Det synes därför lämpligast, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillerkännes rätt att, när synnerliga skäl därtill äro, medgiva, att statsbidraget må utgå med högre belopp än två tredjedelar av undersökningskostnaden, bortsett från hantlangningskostnaden.

De ifrågasatta nya villkoren torde böra tillämpas på alla vägundersökningar, beträffande vilka förordnande om förrättningsman utfärdas efter den 30 juni 1924. Då många av de undersökningar, varom länsstyrelserna fattat beslut, på grund av brist på medel varken kunna eller böra av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen intill nämnda dag bringas till verkställighet genom förordnande av förrättningsman, lärer följden bliva, att ärenden angående dylika undersökningar få av länsstyrelserna upptagas till förnyad behandling för utrönande, huruvida vägintrössenterna äro beredda att åtaga sig på dem belöpande andel av undersökningskostnaden. Till äventyrs komma länsstyrelserna att vid sin förnyade prövning finna, att åtskilliga av de begärda undersökningarna numera icke böra komma till stånd, med påföljd att de föreliggande ansökningarna lämnas utan bifall.

Därest den ifrågasatta ändringen av villkoren för utgåendet av ifrågasvarande statsbidrag kommer till stånd, torde en avsevärd minskning i anspråken på förevarande anslag vara att förvänta. Givetvis vore det önskligt att nu kunna anslå tillräckliga medel för att täcka kostnaderna för alla de undersökningar, vartill förrättningsman redan förordnats. Med hänsyn till rådande förhållanden kan dock icke ifrågakomma att äska mera än som för ändamålet under budgetåret är oundgängligen nödvändigt.

Då det icke torde kunna med säkerhet antagas, att arbetsplaner i den utsträckning, styrelsen beräknat, verkligen inkomma och hinna granskas under budgetåret 1924—1925, finner jag mig alltså böra föreslå en ganska avsevärd nedsättning i det äskade beloppet, 270,000 kronor, till 220,000 kronor. Enär det ordinarie anslaget givetvis bör uppföras med oförändrat belopp, 90,000 kronor, skulle 130,000 kronor äskas såsom extra anslag.»

Under erinran hurusom de nu ifrågasatta inskränkningarna beträffande rätten till bidrag från ifrågasvarande anslag stå i överensstämmelse med en av sistlidne riksdag uttalad förväntan att kraven på nya medel för detta ändamål måtte högst väsentligt begränsas, får utskottet tillstyrka dessa ändringars genomförande, på sätt departementschefen närmare utvecklat. Utskottet har

därvid utgått ifrån att, även i de undantagsfall då statsbidraget må komma att överstiga två tredjedelar av kostnaderna, en viss del av dessa dock alltid skall täckas av vederbörande intressenter själva.

Utskottet, som ej heller funnit anledning till erinran mot att för ändamålet uppföres, förutom det ordinarie anslaget å 90,000 kronor, ett såsom behövt ansett förstärkningsanslag å 130,000 kronor, får nu hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till vägundersökningar med oförändrat belopp 90,000 kronor;

b) besluta, att beträffande vägundersökning, vartill förrättningsman förordnats efter den 30 juni 1924, skola för åtnjutande av statsbidrag från ifrågavarande anslag gälla de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 2 januari 1924 förordade villkor.

Förstärkning
av anslaget
till väg-
undersök-
ningar.

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

[11.]

att riksdagen må till förstärkning av reservationsanslaget till vägundersökningar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 130,000 kronor.

Undersök-
ningar
av mindre
hamnar och
farleder
m. m.

[12.]

11:o) Kungl. Maj:t har (punkt 12) föreslagit riksdagen dels till undersökningar av mindre hamnar och farleder ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor, dels ock besluta, att beträffande undersökning, vartill förrättningsman förordnats efter den 30 juni 1924, skola för åtnjutande av statsbidrag från förevarande anslag gälla vissa i statsrådsprotokollet förordade villkor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 11 och 12 av återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har i ärendet anfört bl. a. följande:

»Samma skäl, som beträffande anslaget för vägundersökningar anförts till stöd för lämpligheten att ålägga vederbörande intressenter att såsom förutsättning för erhållande av statsbidrag, förutom kostnadsfri hantlangning, tillika ikläda sig viss del av den övriga kostnaden för undersökningen, torde även föreligga i fråga om nu förevarande anslag. För erhållande av statsbidrag från detta anslag torde därför böra uppställas det villkor, att vederbörande intressenter, förutom all erforderlig hantlangning, vari enligt gängse praxis inbegripas förmån för hantlangningsmanskap, båtar och sådana undersökningsredskap, som icke äro att hänföra till instrumenter, skola bekosta minst en tredjedel av den övriga undersökningskostnaden, dock att, när

synnerliga skäl därtill äro, statsbidraget må sättas högre än två tredjedelar av sistnämnda kostnad.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag och under hänvisning beträffande de ändrade villkoren för åtnjutande av bidrag från anslaget, till vad utskottet under punkt 9:o) anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *undersökningar av mindre hamnar och farleder ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor;

b) besluta, att beträffande undersökning, vartill förrättningsman förordnats efter den 30 juni 1924, skola för åtnjutande av statsbidrag från förevarande anslag gälla de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 2 januari 1924 omförmälda villkor.

12:o) Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till understödande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor.

*Under-
stödjande av
brobyggnader
m. m.
[13.]*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 13 och 14 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet får tillstyrka beviljande av det föreslagna beloppet 700,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande grunderna för bidrag från ifrågavarande anslag liksom ock det under nästföljande punkt omförmälda anslaget till vägar m. m. har departementschefen uttalat sig för vissa förändringar i det sätt, varpå dessa grunder för närvarande i allmänhet tillämpas.

De i ämnet gällande för båda anslagen gemensamma bestämmelserna (Sv. förf.saml. 320/1914) innebära enligt ordalagen att statsbidrag i regel skall utgå med *högst* $\frac{2}{3}$ av den beräknade kostnaden. Denna bestämmelse tillämpas emellertid i verkligheten så, att statsbidraget i allmänhet sättes till nämnda såsom maximum angivna belopp. Beträffande väganslaget gäller detta så gott som undantagslöst. Enligt departementschefens förslag skulle hädanefter endast de mindre bärkraftiga väghållningsdistrikten erhålla det högsta bidraget, under det att de mera lyckligt lottade distrikten skulle utbekomma ett mindre bidrag, motsvarande exempelvis hälften av den beräknade kostnaden för företaget, varigenom enligt departementschefens mening skulle befrämjas en önskvärd utjämning av de olika distriktens väghållningstunga, på samma gång som tillgängliga anslagsmedel komme flera företag till godo.

Utskottet anser sig icke kunna tillstyrka detta departementschefens förslag, vilket närmast har avseende å det under nästföljande punkt avhandlade anslaget till väganläggningar m. m. Enligt utskottets mening kan, särskilt om i betraktande tages automobilväsendets utveckling, det icke anses annat än skäligt att allt framgent såsom hittills väghållningsdistrikten i allmänhet erhålla statsbidrag med två tredjedelar av den beräknade byggnadskostnaden, och detta desto mer som, när denna, såsom i regel sker, i verkligheten överskrides, ökat bidrag dock icke lämnas.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må till *understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor.

Bidrag till
anläggning av
vägar m. m.

[14.]

13:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 14—16 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. B. Johansson m. fl.* (nr 68) och den andra inom andra kammaren av herr *C. O. Johanson* i Huskvarna *m. fl.* (nr 241) dels ock en inom andra kammaren av herrar *C. J. Öberg* och *G. A. Gustafsson* i Älvsered väckt motion (nr 232).

I de två förstnämnda motionerna har hemställts, att riksdagen vid beviljandet av anslag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar för budgetåret 1924—1925 med anledning av äskandet i statsverkspropositionen sjätte huvudtiteln punkt 14 måtte i motiveringen uttala, att den hittills följda praxis vid tillämpning av grunderna för statsbidragets utgående jämväl i fortsättningen bör följas.

Herrar Öberg och Gustafsson hava i sin motion hemställt, att riksdagen måtte för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom bidrag till anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar har riksdagen anvisat för år 1922 5,000,000 kronor, för första halvåret 1923 2,500,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 3,600,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för ändamålet äskat ett anslag av 7,500,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller att med nuvarande pris å arbete och material den verkliga kostnaden för samtliga med ansökningar om statsbidrag inneliggande vägförslag kunde uppskattas till omkring 45,000,000 kronor.

Departementschefen anför i ärendet följande:

»Såsom redan framhållits här ovan vid behandlingen av anslaget till vägundersökningar, hava planer till väganläggningar upprättats i större utsträckning än som varit önskvärd. Då statsbidrag till väganläggningar i praktiken nästan undantagslöst utgår med så högt belopp som två tredjedelar av beräknade kostnaden för företaget, har kostnadsfrågan i många fall icke verkat tillräckligt återhållande på vederbörande väghållningsdistrikt, med påföljd att beslut fattats om väganläggningar, vilka ur allmän synpunkt torde kunna betecknas såsom mindre nödvändiga. Härtill kommer, att under den ofta avsevärda tid, som förflutit efter det beslut fattades angående väganläggning, förhållanden kunna hava inträtt, som minskat betydelsen av den tilltänkta vägen. Även om man alltså torde kunna utgå från att åtskilliga av de vägföretag, för vilkas igångsättande statsbidrag nu begäres, vid en närmare prövning skola finnas icke böra understödjas av statsmedel, är det dock tydligt, att behovet av nya vägar är stort, särskilt i de norra delarna av landet.

Emellertid torde man kunna säga, att inom vissa delar av landet vägbehovet under de sista åren blivit tillgodosett i en utsträckning, som under normala förhållanden icke varit tänkbar. Under denna tid har nämligen vägbyggnad i betydande omfattning ägt rum med tillhjälp av anslag till arbetslöshetens bekämpande. Enligt vad jag inhämtat, hade i oktober 1923 sålunda utförts eller voro då under utförande nybyggnad och förbättring av allmänna vägar med en sammanlagd längd av omkring 2,300 kilometer, och hade vid berörda tid å dessa arbeten nedlagts arbetslöshetsmedel till belopp av över 53,000,000 kronor, varjämte till slutförande av då pågående dylika arbeten beräknades åtgå omkring 4,700,000 kronor. För framtiden torde anslagsbehovet till förbättring och omläggning av vägar till en del komma att tillgodoses med automobilskattemedel, vilka bliva tillgängliga första gången i början av år 1924. I än högre grad kommer detta att bliva fallet, därest, såsom är ifrågasatt, automobilskatten i en eller annan form kommer att höjas.»

Utskottet har i fråga om storleken av anslagsbeloppet icke ansett sig kunna sträcka sig längre än Kungl. Maj:t föreslagit och får i övrigt härutinnan hänvisa till vad departementschefen i ämnet anført. Den väckta motionen om höjning av anslaget får utskottet alltså avstyrka.

Beträffande den motionsvis berörda frågan om förändrad tillämpning av grunderna för beviljandet av bidrag från anslaget får utskottet hänvisa till vad utskottet under nästföregående punkt anført, varav framgår, att utskottet i detta avseende delar motionärernas uppfattning att ingen ändring i de nuvarande normerna kan anses påkallad.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får alltså hemställa,

a) att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Öbergs och Gustafssons i Älvsered motion, i vad denna skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må för *anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000,000 kronor;

b) att de av herr J. B. Johansson m. fl. samt C. O. Johanson m. fl. i ämnet väckta motionerna må anses besvarade med vad utskottet härovan anfört.

Anläggning
av enklare
vägar.

[15.]

14:o) Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att för anläggning av enklare vägar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 17 av statsrådsprotokollet.

Medan allmänna vägbyggnadsanslaget kommer till användning huvudsakligen endast för landsvägar eller vägar, som hava större betydelse för den allmänna samfärdseln, har anslaget till enklare vägar tillkommit för att nödortfött tillgodose behovet av kommunikationer inom befolkningsfattiga trakter av riket, i främsta rummet de fyra nordligaste länen. Detta anslag avser att möjliggöra anläggandet av vägar, som visserligen icke uppfylla de fordringar, vilka ställas på landsväg i fråga om bredd, lutningsförhållanden, bärighet o. s. v., men som dock äro körbara alla tider på året, således även vår och höst.

Enligt en den 21 oktober 1921 i ämnet utfärdad kungörelse, nr 656, tillkommer det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att, efter prövning och fastställelse av plan för väganläggningen, bevilja bidrag till densamma med högst $\frac{2}{3}$ av beräknat kostnadsbelopp. I undantagsfall kan, efter prövning av Kungl. Maj:t, högre anslag utgå. Ärenden, som avse bidrag till väganläggningar inom andra län än de fyra nordligaste, höra alltid under Kungl. Maj:ts prövning.

För vart och ett av åren 1919—1921 har riksdagen anvisat ett anslag av 750,000 kronor för anläggning av enklare vägar i rikets fyra nordligaste län. 1921 års riksdag höjde motsvarande anslag för år 1922 till 1,500,000 kronor och utsträckte samtidigt dess användning att avse anläggning av enklare vägar i hela landet. Därefter har riksdagen för ändamålet anvisat för första halvåret 1923 600,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 825,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *anläggning av enklare vägar* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Väganläggning
Parkajoki—Muonionalusta.

15:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) om anslag för fullbordande av väganläggning mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens

[16.]

län kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

Anläggning
av ödebygdsvägar i Norrbottens m. fl.
län.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 18—20 i åberopade statsrådsprotokollet.

[17.]

I sammanhang med förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft följande inom andra kammaren väckta motioner, nämligen

herr *E. Lindbergs* motion (nr 24), däri hemställts, att riksdagen måtte för anläggning av ödesbygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 385,000 kronor,

herr *F. Aarnseths* motion (nr 36), däri, så vitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att utsträcka rätten att erhålla bidrag till ödesbygdsvägar att gälla även för Kopparbergs län, dels ock att för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Kopparbergs län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, samt

herr *A. Olssons* i Mora m. fl. motion (nr 103), i vilken motion hemställts, att riksdagen för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Kopparbergs län måtte för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 275,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Med ödebygdsväg förstås väg, som till avsevärd längd sträcker sig över fjäll, genom skogar eller genom glest befolkade trakter och som, ehuru vägen icke prövats vara för allmänna samfärdseln nyttig och nödig — en nödvändig förutsättning för att väganläggning enligt väglagen skall kunna ifrågakomma — likväl finnes vara till gagn för det allmänna såsom ägnad att främja landets uppodlande och bebyggande. (Lag om ödebygdsvägar den 13 juni 1919, nr 287.)

Ödebygdsväg är avsedd att anläggas på enklaste sätt men dock så, att den är körbar under den tid av året då marken är bar.

Enligt kungörelse i ämnet den 6 februari 1920, nr 32, prövas ansökan om bidrags erhållande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som kan bevilja statsunderstöd upp till 9 tiondelar av den beräknade anläggningskostnaden, oavsett kostnaden för mark och vissa materialier såsom jord, sten och virke m. m., vilka materialier skola kostnadsfritt tillhandahållas av intressenterna.

Arbetet utföres genom statens försorg och handhaves av en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utsedd arbetsledare. Sälunda anlagd väg får under-

hållas med anlåtande av statsanslag, »intill dess vägbanan erhållit erforderlig stadga», då underhållsskyldigheten övergår på vederbörande väghållningsdistrikt.

Riksdagen har för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län anvisat för vart och ett av åren 1919—1922 400,000 kronor, för första halvåret 1923 200,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 385,000 kronor. Kungl. Maj:t hade för sistnämnda budgetår äskat 400,000 kronor, men i anledning av väckta motioner beslöt riksdagen, att 15,000 kronor härav skulle överflyttas till anslaget för anläggning av utfartsvägar i berörda län, samt beviljade för sistnämnda ändamål för budgetåret 1923—1924 65,000 kronor i stället för av Kungl. Maj:t äskade 50,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för ändamålet äskat ett anslag av 600,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Av samtliga för ifrågavarande ändamål hittills anvisade medel, tillhoppa 2,185,000 kronor, hava 875,000 kronor tilldelats Norrbottens län, 760,000 kronor Västerbottens län, 450,000 kronor Jämtlands län och 100,000 kronor Västernorrlands län. Av dessa belopp hade i november 1923 på olika företag fördelats i Jämtlands län hela beloppet samt i Norrbottens och Västerbottens län samtliga medel utom respektive 25,000 kronor och omkring 135,000 kronor, medan det Västernorrlands län tilldelade beloppet, 100,000 kronor, ännu icke tagits i anspråk för något företag inom länet. Av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästkommande budgetår äskade beloppet äro 140,000 kronor avsedda till färdigställande av under byggnad varande ödebygdsvägar i Norrbottens och Jämtlands län samt omkring 50,000 kronor till underhåll av redan anlagda ödebygdsvägar eller delar av dylika vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, vilkas underhåll ännu icke övergått på väghållningsdistrikten. Vidare är ett belopp av 100,000 kronor avsett för fortsättandet av ett under år 1923 påbörjat arbete å en ödebygdsväg i Norrbottens län. Med återstående belopp, 310,000 kronor, är det avsett att påbörja arbetena å 8 nya ödebygdsvägar, nämligen 2 i Norrbottens län, 4 i Västerbottens län och 2 i Jämtlands län.

Huru önskvärt det på grund av ödebygdsvägarnas betydelse för det på kommunikationsleder fattiga övre Norrland än vore, att dylika vägar i större utsträckning komme till stånd, anser jag dock, att man under nuvarande förhållanden bör inskränka sig till att huvudsakligen färdigställa samt underhålla redan påbörjade vägföretag samt att med igångsättandet av nya ödebygdsvägar bör såvitt möjligt anstå i avvaktan på bättre tider. Med hänsyn härtill och då till företaget i Västerbottens och Västernorrlands län finnas disponibla ganska betydande belopp, finner jag mig kunna föreslå en avsevärd nedsättning i styrelsens anslagsäskande eller till 250,000 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Otvivelaktigt framstår det kommunikationsbehov, som med ödebygdsvägarna tillgodoses, såsom synnerligen behjärtansvärt, och det vore enligt

utskottets mening önskligt, att dylika väganläggningar kunde komma till stånd i större utsträckning än som i statsverkspropositionen förutsatts. Det bör emellertid ihåggas, att nu ifrågavarande vägtyp nyligen införts på försök och icke ännu hunnit fullt prövas. Särskilt med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig nu kunna tillstyrka någon höjning av anslaget. Utskottet förutsätter dock att, med utgångspunkt från hittills vunna erfarenheter om lämpligheten och ändamålsenligheten av denna sålunda införda nya vägtyp, tages i övervägande, huruvida icke, i den mån det statsfinansiella läget det tillåter, någon utökning av anslaget borde äga rum, i första hand så att jämväl andra delar av landet än de fyra nordligaste länen kunde komma i åtnjutande av bidrag från anslaget; i vissa motioner har i detta avseende särskilt omnämnts Kopparbergs län.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herr Lindberg och herr A. Olsson m. fl. i ämnet väckta motionerna, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, och med avslag jämväl å herr Aarnseths i ämnet väckta motion, i vad den avser anslag till ödebygdsvägar och härutinnan skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må för anläggning av *ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

17:o) Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen, att för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

Anläggning av utfartsvägar i Norrbottens m. fl. län.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 20 i åberopade statsrådsprotokollet.

[18.]

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *E. Lindmark m. fl.* väckt motion, nr 25, i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta höja det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1924—1925 begärda, extra reservationsanslaget å 65,000 kronor till samma belopp, som utgick under åren 1919—1922, eller 100,000 kronor,

dels ock den under näst föregående punkt angivna, av herr *F. Aarnseth* väckta motionen, nr 36, däri, så vitt angår under denna punkt framlagt förslag, hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att utsträcka rätten att erhålla bidrag till utfartsvägar att gälla även för Kopparbergs län, dels ock att för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Kopparbergs län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Bidraget till anläggande av utfartsvägar är avsett att åstadkomma körbara förbindelser till avlägset belägna byar eller större gårdar i kust- och skogslanden i de fyra nordligaste länen.

I motsats till de i väglagen omtalade »allmänna vägarna», dit även ovan nämnda »enklare vägar» i allmänhet äro att hänföra, samt ödebygdsvägarna, vilka genom 1919 års lag om ödebygdsvägar i vissa hänseenden blivit jämställda med allmänna vägar, anses nu ifrågavarande utfartsvägar ur samfärdselsynpunkt icke vara av sådan beskaffenhet att kommunala bidrag till deras anläggande eller underhåll *tvångsvis* kunna av vederbörande kommuner uttagas.

Enligt kungörelse i ämnet den 11 oktober 1918 nr 886 åligger det vederbörande länsstyrelse att handlägga frågor om bidrag för anläggning av utfartsvägar. Förutsättning för att några bidrag må beviljas från ifrågavarande anslag, som av Kungl. Maj:t fördelas på de olika ifrågakommande länsstyrelserna, är, att vederbörande landsting anvisat medel, uppgående till minst 15 % av det belopp, som sålunda blivit länet tilldelat av statsmedel.

Statsbidrag bör i regel utgå med högst $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ av den beräknade kostnaden för anläggningen.

Kontrakt ingås mellan länsstyrelserna och intressenterna i anläggningen. Detta kontrakt skall bland annat innefatta skyldighet för intressenterna att framdeles underhålla vägen.

Riksdagen har för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län anvisat för vart och ett av åren 1919—1922 100,000 kronor, för första halvåret 1923 50,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 65,000 kronor. För sistnämnda budgetår hade Kungl. Maj:t äskat 50,000 kronor, men på sätt under nästföregående punkt omförmäls beslöt riksdagen en höjning av det äskade beloppet till 65,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för instundande budgetår hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas ett anslag av 100,000 kronor.

Departementschefen har för sin del framhållit, att ifrågavarande anslag vore ägnat att möjliggöra en högst behöflig förbättring av kommunikationerna i de norra landsdelarna, och denna fördel vunnas, utan att underhållet av de färdigställda vägarna överflyttades från väginintressenterna på vederbörande väghållningsdistrikt. Då jämväl anspråken på anslaget syntes komma att ökas, torde anslaget icke böra nedsättas under det av riksdagen för innevarande budgetår beviljade beloppet.

Utskottets
yttrande.

Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt beträffande ödebygdsvägarna anfört, får utskottet framhålla, att även om utskottet icke nu anser sig kunna tillstyrka en höjning av ifrågavarande anslag till utfartsvägar, det dock synes utskottet jämväl beträffande detta anslag böra tagas under omprövning, i vad mån en utökning av detsamma bör och kan ifrågakomma.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den av herr Lindmark m. fl. i ämnet väckta motionen, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, och med avslag jämväl å herr Aarnseths ovannämnda motion, i vad den avser anslag till utfartsvägar och skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må för anläggning av *utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

18:o) I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 76, av herr *C. I. Asplund* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 291, av herr *L. Lundström* m. fl., har hemställts, att riksdagen ville bevilja ett reservationsanslag å 1,500,000 kronor till beredande av tilläggsbidrag till särskilt betungade väghållningsdistrikt för under kristiden utförda väganläggningar m. m. att utgå enligt uti kungl. kungörelsen angående tilläggsbidrag till vissa med statsbidrag understödda väganläggningsföretag m. m. den 11 oktober 1918 (Sv. förf.-saml. nr 887, 1918) angivna grunder.

*Motioner
angående till-
läggsbidrag
till särskilt
betungade
väghållnings-
distrikt.*

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Motionärerna hava bl. a. anfört följande:

»Uti proposition nr 418 vid 1918 års riksdag, sid. 56—61, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för beredande av tilläggsbidrag till täckande av merkostnader utöver beräknade, som uppstått under kristiden för vissa då utförda företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprepning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, bevilja ett belopp av 5 miljoner kronor. Med bifall härtill anvisade riksdagen å 1919 års stat 1.5 miljoner kronor och å tilläggsstat för 1918 samma belopp. Återstoden 2 miljoner kronor anvisades av riksdagen för åren 1920—1923 med en halv miljon kronor årligen.

Enligt på grund av detta riksdagens beslut den 11 oktober 1918 utfärdad Kungl. Maj:ts kungörelse angående tilläggsbidrag till vissa med statsbidrag understödda väganläggningsföretag m. m. (Svensk författningsamling nr 887, 1918) ställdes följande villkor för åtnjutande av ifrågavarande tilläggsbidrag:

1:o) Tilläggsbidrag kan ifrågakomma beträffande företag, för vilka medel anvisats från anslagen till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprepning av åar och farleder ävensom till anläggande av enklare vägar i Norr-

bottens, Västerbottens och Jämtlands län, under villkor, att de verkliga kostnaderna för företagen på grund av under kristiden uppkomna allmänna prisstegringar med minst tio procent överstiga de enligt fastställda arbetsplaner beräknade.

2:o) Ansökan om tilläggsbidrag skall ingivas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vara åtföljd av räkenskaper, förda på sådant sätt, att den verkliga kostnaden för vederbörande företag må kunna så noggrant som möjligt utrönas.

3:o) Tilläggsbidrag må av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beviljas till högst så stor del av den på grund av förenämnda prisstegringar uppkomna skillnaden mellan den verkliga kostnaden för företaget, sådan denna kostnad efter granskning av förda räkenskaper och dylikt kan godkännas, och den vid arbetsplanens fastställelse beräknade kostnaden ökad med tio procent, som det ursprungligen beviljade statsbidraget utgör av den beräknade kostnadssumman. Vid bestämmande av tilläggsbidragets storlek skall hänsyn tagas även till vederbörande intressenters ekonomiska bärkraft.

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utsändes därefter cirkulär till vägstyrelser och vägdirektioner inom landet, däri efter angivande av kungörelsens innehåll särskilt påpekades, att tilläggsbidrag i regel ej komme att utanordnas annorlunda än i samband med företagets godkännande. Till förtydligande av bestämmelserna anfördes följande exempel: 'För anläggning av väg från orten A till orten B har kostnaden beräknats till 30,000 kronor. I statsbidrag för anläggningen har beviljats 20,000 kronor. Den verkliga kostnaden uppgår enligt räkenskaperna till 39,000 kronor. Skillnaden mellan å ena sidan den verkliga kostnaden, 39,000 kronor, och å andra sidan den beräknade kostnaden 30,000 kronor jämte 10 % härå 3,000 kronor eller tillhoppa 33,000 kronor utgör 6,000 kronor. Av denna skillnad 6,000 kronor skall tilläggsbidrag utgå till så stor del, som det ursprungligen beviljade statsbidraget utgör av den beräknade kostnadssumman eller $\frac{20,000}{30,000} \times 6,000 = 4,000$ kronor. Det sammanlagda statsbidraget kommer alltså att utgå med 24,000 kronor.'

Såväl uti ovannämnda kungl. proposition som även sedermera av ett flertal talare vid riksdagsdebatten framhölls, att en hel del påbörjade, men på grund av prisstegringen nedlagda, liksom även icke påbörjade vägbyggnader, som redan beviljats statsbidrag, säkerligen icke alls skulle hava igångsatts under kristiden, om icke det föreslagna tilläggsbidraget ställts i utsikt. Säkert är också, att de många arbetstillfällen, som beretts de arbetslösa genom dessa vägarbetens utförande, i avsevärd grad minskat den allmänna arbetslösheten, varför anslaget jämväl ur denna synpunkt varit till stort gagn.

Av anslaget har beviljats bidrag till ett stort antal vägföretag inom flertalet län i riket. Av kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens berättelser framgår också, att ett stort antal vägdistrikt, vilka i ekonomiskt avseende måste anses vara ganska välsituerade, erhållit tilläggsbidrag i full utsträckning, alltså med $\frac{2}{3}$ av det belopp, varmed verkliga kostnaden överstiger den

beräknade, sedan denna ökats med tio procent. Sedan år 1922 hava emellertid de framställningar om tilläggsbidrag, som inkommit, besvarats med en hänvisning till vad statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet anfört i samma års statsverksproposition, att 'fördelningen av hittills beviljade medel synes böra så anordnas, att ytterligare anslagskrav för ändamålet må kunna från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida undvikas'. Till följd härav har styrelsen i ett flertal fall icke kunnat bevilja mer än en bråkdel av det belopp, vartill resp. vägföretag enligt den nådiga kungörelsen av den 11 oktober 1918 bort vara berättigade, och efter 1922 lärer icke något tilläggsbidrag hava beviljats, då det ansetts nödigt att reservera hela det återstående anslaget, ungefär 1 miljon kronor, tills alla de vägföretag, som enligt bestämmelserna skulle vara berättigade till tilläggsbidrag, avslutats och granskade och godkända räkenskaper över desamma föreligga.

Ett stort antal vägdistrikt med små ekonomiska resurser, som i förlitande på tilläggsbidragen och med avsikt att i sin mån bidraga till arbetslöshetens förminskande under kristiden bedrivit arbeten, oaktat kostnaderna måst högst väsentligt överskrida de före den egentliga prisstegringen gjorda beräkningarna, hava sålunda inlett i stora ekonomiska svårigheter.

Då de ekonomiskt mera välsituerade och med vägar förut bättre försedda vägdistrikt i regeln torde haft mindre omfattande vägbyggnader under arbete och samtidigt innehaft större resurser för deras fullbordande med egna medel, torde sådana distrikt haft möjlighet att i så god tid slutföra sina arbeten och avsluta räkenskaperna, att de kunnat utfå sina tilläggsbidrag, medan dessa ännu utgingo enligt kungörelsens maximibestämmelser. Den sedermera tillämpade starka beskringen och det slutliga inställandet av vidare tilldelning av tilläggsbidrag måste därför i synnerligt hög grad betunga just de i ekonomiskt avseende svagaste vägdistriktet.»

Av utskottet från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillhandakomna upplysningar inhämtas, att, därest tilläggsbidrag skulle utgå i ursprungligen angiven utsträckning, ungefärliga medelsbehovet skulle te sig på följande sätt:

För närvarande föreligga

dels inneliggande ansökningar om tilläggsbidrag, som enligt de ursprungliga bestämmelserna skulle kräva ett belopp av omkring	2.3	miljoner kronor
dels krav från de företag, som erhållit nedsatt bidrag med i medeltal omkring 55 %, motsvarande ungefär 0.4	0.4	»
dels slutligen för ännu ej färdigställda arbeten väntade nya ansökningar, motsvarande tilläggsbidrag, som skulle kunna skattas till	3.4	»

Summa behövligen tilläggsbidrag 6.1 miljoner kronor.

Av tidigare beviljade medel, sammanlagt 5,000,000 kronor, återstå allenast 1,000,000 kronor.

Utskottets
utlåtande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, avses med ifrågavarande tilläggsbidrag att bereda ersättning för en del av uppkommen kostnad å vissa under kristiden utförda vägföretag. Enligt år 1918 i ämnet utfärdad kungörelse hade därvid intressenterna att själva bära kostnadsökningen i vad den uppgick till 10 procent. För återstoden kunde efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beprövande täckning av statsmedel erhållas, dock högst i samma förhållande, varmed statsbidrag tidigare utgått.

På grund av brist på medel hava emellertid dylika tilläggsbidrag under de senare åren icke kunnat beviljas i den utsträckning, som ursprungligen ställts i utsikt. Sålunda hava ett stort antal ekonomiskt hårt tyngda väghållningsdistrikt, vilka, delvis i förhoppning om att kunna erhålla tilläggsbidrag, på senaste tiden igångsatt eller fullföljt ett tidigare beslutat vägföretag, blivit satta i efterhand i förhållande till andra jämförelsevis gynnsamt ställda distrikt, som redan tidigare kunnat utfå ifrågavarande bidrag med högsta belopp.

För närvarande återstå, såsom ovan nämnts, 1,000,000 kronor av tidigare för ändamålet beviljat anslag. För att åstadkomma en rättvis fördelning av denna summa, som endast i en ytterst ringa mån motsvarar de från olika distrikt alltjämt inkommande framställningar om tilläggsbidrag, kräves enligt utskottets mening att en tillförlitligare överblick över de totala anslagskraven kan vinnas än som för närvarande är möjligt. En förutsättning härför är dock att en utredning företages, avseende att utröna bland annat antalet väganläggningar, som till bidrag kunna komma i fråga, föreliggande behov i de särskilda fallen med hänsynstagande till vederbörande distrikts ekonomiska ställning o. s. v. Även om, såsom utskottet förutsätter, anslagsbehovet därvid bedömes med utgångspunkt från att för ändamålet icke må disponeras större belopp än som visar sig nödigt för tillbörligt tillgodoseende av billighetens krav och till förminskande av det svåra läge, som för vissa vägintrösser uppkommit, torde det dock därvid komma att visa sig erforderligt, att ytterligare medel beredas för ändamålet.

Innan en dylik överblick vunnits, synes det utskottet knappast möjligt att träffa avgörande, under vilka former den sålunda tidigare beslutade avvecklingen av ifrågavarande ersättning för kristidens kostnader skall kunna ske på ett rättvist sätt och utan alltför stora ökade utgifter för statsverket. Med hänsyn härtill har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka, att nytt anslag nu anvisas för ändamålet. I avvaktan på resultatet av den blivande utredningen, vilken utskottet förutsätter komma att så bedrivs, att förslag i ämnet kan framkomma till nästa års riksdag, torde den återstående besparingen å anslaget böra reserveras.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

- a) att riksdagen må hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande de grunder, som hädanefter böra följas vid tilldelandet av bidrag från anslaget till tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag, samt om framläggande

för riksdagen av det förslag i ämnet, vartill utredningen må föranleda;

b) att herr Asplunds m. fl. och herr Lundströms m. fl. i ämnet väckta motioner må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört och hemställt.

19:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) och under erinran hurusom för ifrågavarande ändamål förut anvisats tillhopa 1,050,000 kronor, hemställer utskottet,

Väganläggning Tärna kyrkoby—Slussfors.

[19.]

att riksdagen må för anläggning av *väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

20:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) hemställer utskottet

Förbättring av Visby hamn.

[20.]

att riksdagen må av det såsom bidrag till bestridande av kostnader för *förbättring av Visby hamn* beviljade anslaget å 750,000 kronor för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 125,000 kronor.

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) hemställer utskottet,

Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader.

[24.]

att riksdagen må till *undersökningar och upprättande av arbetsplaner för sådana fiskehamnar, som äro avsedda att erhålla statsbidrag från anslaget till understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader*, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) hemställer utskottet,

Reparation av större skador å statens fiskehamnsanläggningar.

[25.]

att riksdagen må till bestridande av *kostnader för större reparations- och muddringsarbeten å genom statens försorg tillkomna fiskehamnsanläggningar* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

23:o) Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för fortsättning av arbetena med upprensning av vissa farleder i Mälaren för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Upprensning av vissa farleder i Mälaren.

[26.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 30—32 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har 1918 års lagtima riksdag beslutat, att upprensning av farlederna i Mälaren vid Agnesund, Kolsundet, Kvicksund och Bockholmssund finge utföras i huvud-

saklig överensstämmelse med av vattenfallsstyrelsen förordat förslag. I detta förslag förutsattes, att till följd av upprensningen av Kvicksund ombyggnad måste ske av därvarande bro för Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg, därvid bron skulle förses med brobana, avsedd jämväl för landsvägstrafik.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen för åren 1919—1921 anvisat tillhoppa 450,000 kronor. Genom brev den 7 juli och den 9 november 1922 har Kungl. Maj:t bemyndigat vattenfallsstyrelsen att utföra schaktnings- och muddringsarbeten samt grundläggning för järnvägs- och landsvägsbro vid Kvicksund samt att beställa järnkonstruktion m. m. för denna bro, allt för en sammanlagd kostnad av 500,000 kronor att utgå av anslag för bekämpande av arbetslösheten.

Departementschefen anför följande:

»Arbetena med Södertälje kanals ombyggnad hava numera fortskridit så, att kanalen under nästkommande år torde kunna öppnas för fartyg med 5.5 meters djupgående. För att erhålla den avsedda nyttan av de med betydande omkostnader förenade förbättringsarbetena å kanalen erfordras det att upprensa ovan omförmälda farleder i Mälaren till behövt djup. En dylik upprensning har redan tidigare framhållits såsom en nödvändig följd av Södertälje kanals ombyggnad. Härtill kommer, att städerna Västerås och Köping, utgående från denna förutsättning, iklätt sig betydande utgifter, i det städerna genom utfästelser den 26 februari och den 10 mars 1914 förbundit sig att till den tidpunkt, upprensningen av respektive farleder vore färdig, hava i anslutning till nuvarande hamnanläggningar på egen bekostnad anordnat med järnvägsförbindelse försedda kajer för fartyg med 5.5 meters djupgående. Enligt vad jag inhämtat från vattenfallsstyrelsen, bedrivs arbetena å Västerås djuphamn, vars första utbyggnad beräknas kosta 2,000,000 kronor, efter sådan plan, att hamnen skall kunna bli tillgänglig för fartyg med 5.5 meters djupgående hösten 1924. Vad angår arbetena å Köpings hamn och därmed sammanhängande uppmuddring av Köpingsån, så har staden anslagit 588,000 kronor till en första utbyggnad av Köpings djuphamn och 100,000 kronor till lastnings- och lossningsanordningar därstädes. Arbetena hava — om man bortser från vissa som nödhjälpsarbeten utförda schaktningar — ännu icke påbörjats utan vila i avbidan på utgången av en av staden hos Kungl. Maj:t gjord ansökan om statsbidrag eller statslån till ifrågavarande företag. Detta ärende är för närvarande under utredning men kommer i varje fall icke att föranleda proposition till årets riksdag.

De av vattenfallsstyrelsen till utförande ifrågasatta arbetena beräknas draga följande kostnader:

Bron vid Kvicksund (efter avdrag av bidrag från Oxelösund		
—Flen—Västmanlands järnväg 65,000)	.....	kronor 1,200,000: —
Upprensning av Agnesund	.....	» 335,000: —
» » Kolsundet	.....	» 150,000: —
» » Bockholmsund	.....	» 15,000: —
		<hr/>
		Summa kronor 1,700,000: —

Till utförande av dessa arbeten hava följande medel ställts till förfogande:

Bidrag av Snevinge härads väghållningsdistrikt	kronor	50,000: —	
Bidrag av Väster Rekarne härads väghållningsdistrikt	»	25,000: —	
Bidrag av Södermanlands läns landsting	»	25,000: —	
Bidrag från anslaget till understödjande av brobyggnader m. m.	»	200,000: —	kronor 300,000: —
Anslag av nödhjälpsmedel	»		500,000: —
Av riksdagen beviljade anslag	»		450,000: —
<u>Summa kronor</u>			1.250,000: —

Av de utav riksdagen anslagna medlen och nödhjälpsmedlen hava enligt uppgift omkring 400,000 kronor förbrukats, huvudsakligen å brobyggnaden vid Kvicksund. Till fullbordande av samtliga ifrågavarande arbeten skulle enligt ovanstående beräkning erfordras utöver redan tillgängliga medel ytterligare 450,000 kronor.

Uppenbarligen måste det möta betänkligheter att under nu rådande finansiella förhållanden skrida till en så betydande utgift som nyss nämnts. Arbetena å bron vid Kvicksund hava emellertid fortskridit så långt, att ett nedläggande av desamma, även om det vore möjligt med hänsyn till övriga bidragsgivare, likväl icke torde vara ur ekonomisk synpunkt försvarligt. Vad beträffar upprensningen av Agnesundet till 5.5 meters djup, så är denna nödvändig, för att fartyg med sådant djupgående skola kunna få tillträde till Västerås' och Köpings under byggnad varande hamnar, och av skäl, som ovan antytts, synes staten icke böra undandraga sig att utföra detta arbete. Upprensningen av Bockholmssund, som är avsedd att göra det möjligt för djupgående fartyg att från Södertälje kanal genom nämnda sund komma till Stockholms Mälarhamn, beräknas draga så jämförelsevis ringa kostnad, att emot detta företags utförande icke lär vara något att erinra. Däremot har jag funnit den ifrågasatta upprensningen till 4 meters djup av Kolsundet, som med den kortaste sträckningen förmedlar trafiken mellan Södertälje kanal och Strängnäs samt västra delen av Mälaren, kunna uppskjutas i avvidan på bättre tider. Även om denna upprensning komme till stånd, måste de mera djupgående fartygen för att komma till Strängnäs taga omvägen genom Agnesundet, och även de mindre djupgående fartyg, som ej kunna passera Kolsundet i dess nuvarande skick, torde utan allt för stor olägenhet kunna begagna sig av denna led.

De arbeten, som enligt vad ovan sagts synas böra komma till utförande, skulle alltså erfordra ytterligare anslag å 300,000 kronor. Jag har emellertid inhämtat, att, därest vid innevarande års riksdag ett belopp av 150,000 kronor beviljas, skulle tillgängliga medel medgiva färdigställande av farleden i Bockholmssund samt en partiell upprensning av Agnesundet. Denna upprensning skulle tillåta fartyg med 5.5 meters djupgående att gå in till Västerås, men radien i farledskurvan skulle komma att understiga den av Kungl. Maj:t fastställda minsta radien, och det synes tvivel underkastat, huruvida större

fartyg med en längd av omkring 100 meter skulle kunna komma genom farleden utan bogserhjälp. Återstående arbeten för försättande av farleden i fullgott skick ävensom vissa andra arbeten i närheten av Agnesundet skulle kunna uppskjutas till år 1925. Med hänsyn till de sålunda erhållna upplysningarna och nödvändigheten att i möjligaste mån inskränka statsutgifterna har jag funnit hela det erforderliga anslagsbeloppet, 300,000 kronor, kunna fördelas på två budgetår, så att för budgetåret 1924—1925 icke skulle behöva äskas mer än 150,000 kronor.»

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *fortsättning av arbetena med upprensning av vissa farleder i Mälaren* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Vägunderhållet och skjutsväsendet.

Bidrag till vägunderhållet på landet.

[27.]

24:o I fråga om Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) om anslag för bidrag till vägunderhållet på landet kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Kostnad för vägdeltningar.

[28.]

25:o I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) och under erinran att ifrågavarande anslag tillkommit med anledning av stadgandet i 84 § väglagen därom, att, då vägdeltning enligt samma lag äger rum första gången, halva kostnaden därför skall bestridas av statsverket, hemställer utskottet,

att riksdagen må för bestridande av *statsverkets andel i kostnaden för vägdeltningar* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt.

[29.]

26:o I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Svenska vägföreningen.

[30.]

27:o Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska vägföreningen för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 19,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 36—38 av åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen anför följande:

»Med hänsyn till vägfrågans nuvarande läge och då ett livligt intresse för vägunderhållets överflyttande på vägkassorna förspörjes, är det av vikt, att föreningen sättes i stånd att fortfarande i önskvärd omfattning bedriva sitt gagnande arbete för spridande av upplysning rörande lämpliga arbetsmetoder

och organisationsformer för väghållningens utförande samt för utbildning av kompetenta arbetsledare. Därvid kan föreningens hela landet omfattande verksamhet bidra till att befordra en viss enhetlighet i väghållningen och på samma gång bringa de inom olika landsändar vunna erfarenheterna till allmän kännedom.

Jämväl för år 1924 synes därför statsbidrag böra beredas föreningen. Enligt föreningens förslag till budget för år 1924 belöpa sig kostnaderna för vägmästarcurser, vägdagar och föredrag till 19,000 kronor, och skulle det därför stå i överensstämmelse med riksdagens år 1918 fattade ständpunkt, att anslag för budgetåret 1924—1925 äskas med sistnämnda belopp. Det har visserligen icke undgått mig, att det av föreningens nu lämnade uppgifter framgår, att utgifterna för vägmästarcurser, vägdagar och föredrag under år 1923 med 4,000 kronor understigit det senast beviljade statsbidraget 17,500 kronor. Med vägfrågans alltjämt växande betydelse torde emellertid från föreningens sida även följa ett allt kraftigare bedrivit upplysnings- och utbildningsarbete. Då det måste anses ligga i statens intresse att i möjligaste mån främja föreningens verksamhet i detta hänseende, finner jag mig trots penningknappheten böra föreslå en höjning av anslaget till ovan nämnda belopp, 19,000 kronor. Jag förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t icke kommer att ställa anslaget till föreningens förfogande i vidare mån än föreningen kan visa, att medlen komma till användning för avsett ändamål.

I övrigt torde för anslagets åtnjutande böra av Kungl. Maj:t föreskrivas villkor, i tillämpliga delar överensstämmande med vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit.»

Under hänvisning till vad departementschefen sålunda anför, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd åt svenska vägföreningen* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 19,000 kronor.

28:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bestridande av utgifter för registrering av automobiler* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 22,000 kronor, att utgå i första hand av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

Registrering
av automobiler.

[32.]

Byggnadsväsendet.

29:o) Kungl. Maj:t har (punkt 33) upptagit det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen med oförändrat belopp 238,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 40—45 av åberopade statsrådsprotokollet.

Under erinran, att chefen för kommunikationsdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1923 tillkallat fem sakkunniga för att inom

Byggnadsstyrelsen.

[33.]

nämnda departement biträda vid utredning av vissa frågor rörande byggnadsstyrelsens organisation och därmed sammanhängande spörsmål (byggnadsstyrelsesakkunniga), har departementschefen för egen del i ärendet bland annat anfört följande:

»Enligt vad jag inhämtat, har byggnadsstyrelsesakkunnigas arbete ännu icke fortskridit så långt, att riktlinjerna för ett kommande förslag i ämnet blivit klarlagda. För närvarande saknas därför möjlighet att bedöma, i vad mån resultatet av utredningsarbetet kan komma att medföra ökning av byggnadsstyrelsens arbetskrafter. Efter förhandlingar med de sakkunniga har jag emellertid ansett mig kunna utgå från, att, även om en omläggning av sättet för bedrivande av statens byggnadsverksamhet kommer till stånd i sådan riktning, att därav påkallas en utvidgning av byggnadsstyrelsens fasta organisation, en dylik omläggning i varje fall icke behöver träda i tillämpning å sådan tid, att anslagen till byggnadsstyrelsen för budgetåret 1924—1925 därav påverkas. Oavsett huruvida beslut om en förändring av styrelsens organisation i nu antydd riktning kan komma att fattas vid årets riksdag, torde därför nämnda anslag redan nu kunna bestämmas med hänsyn till den nuvarande organisationen, och finner jag mig böra tillstyrka, att så sker. Jag har därvid även tagit hänsyn till att vissa svårigheter kunna möta att till innevarande års riksdag hinna framlägga ett slutligt förslag i föreliggande frågor.

Beträffande storleken av nyssnämnda anslag till byggnadsstyrelsen, så har, såsom tidigare nämnts, Kungl. Maj:t medgivit, att avlöningsförhöjningar till vissa icke-ordinarie befattningshavare hos styrelsen under innevarande budgetår må bestridas från det under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen. Enligt det förslag till anslag under sjunde huvudtiteln, som kommer att av chefen för finansdepartementet framläggas, skulle ett anslag för samma ändamål uppföras jämväl för budgetåret 1924—1925. Detta anslag är emellertid avsett allenast för löneförhöjningar å befattningar, vilka enligt riksdagens beslut äro avlönade av anslag å extra stat. Då anslaget å extra stat för byggnadsstyrelsen icke är beräknat för avlönande av vissa bestämda befattningshavare utan endast är avsett att förstärka den å styrelsens stat uppförda anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare, torde ifrågakommande avlöningsförhöjningar böra direkt utgå av byggnadsstyrelsens anslag. Vid sådant förhållande synes någon höjning av anslagen vara påkallad, och får jag i detta hänseende föreslå, att det extra anslaget till upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet höjes från nuvarande belopp 75,000 kronor till 85,000 kronor. Då ifrågavarande löneförhöjningar för budgetåret 1924—1925 beräknas komma att överstiga den sålunda föreslagna anslagshöjningen, så skulle härigenom det belopp, som nu står till styrelsens förfogande för avlöning av icke-ordinarie befattningshavare, komma att något minskas. Någon ytterligare beskärning av anslagen till styrelsen torde, med hänsyn till den väsentliga nedsättning av dessa anslag, som föregående år ägde rum, icke böra ifrågasättas.

Såsom av det föregående framgår, har byggnadsstyrelsens organisationsfråga nära sammanknutits med frågan om tiden och sättet för avvecklingen av arméns kasernbyggnadsnämnd. Det torde därför i detta sammanhang böra erinras, att Kungl. Maj:t, efter förslag av byggnadsstyrelsesakkunniga, genom beslut den 12 november 1923 föreskrivit sådan ändrad sammansättning av nämnden, att densamma från och med den 1 januari 1924 utgöres av allenast två ledamöter, därav den ene ordförande och den andre byggnadschef. Genom denna åtgärd samt genom vissa inskränkningar av hos nämnden anställd personal m. m. hava kostnaderna för nämndens verksamhet kunnat nedbringas. Enligt den stat, som av Kungl. Maj:t den 5 juli 1923 fastställts för nämnden för budgetåret 1923—1924, beräknades nämndens utgifter under sagda tid till 104,060 kronor. Genom beslut ovannämnda den 12 november 1923 har ny stat fastställts att tills vidare gälla för första halvåret 1924, slutande å 38,640 kronor. Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att nämndens utgifter under budgetåret 1923—1924 icke finge överskrida sammanlagt 90,670 kronor, varjämte nämnden anbefallts att, i den mån så lämpligen kunde ske, genom åtgärder i besparingssyfte ytterligare söka nedbringa kostnaderna för nämndens verksamhet.

Nu berörda inskränkningar av kasernbyggnadsnämndens organisation, vilka av Kungl. Maj:t beslutits på föredragning av chefen för försvarsdepartementet, hava kunnat vidtagas med hänsyn till de begränsade arbetsuppgifter, som numera ävila kasernbyggnadsnämnden. De byggnadsarbeten, som för närvarande utföras av nämnden, beräknas samtliga bliva avslutade under första halvåret 1924 med undantag av om- och tillbyggnaden av garnisonssjukhuset i Boden. Sistnämnda byggnadsföretag beräknas bliva avslutat först med utgången av år 1924. Härtill kommer, att en avveckling av nämndens verksamhet icke kunnat ske beträffande kasernetablissemangen för första och andra livgrenadjärregementena invid Linköping samt kasernetablissemangen för södra skånska infanteriregementet invid Lund. Dessa kasernbyggen hava nämligen, som bekant, tills vidare avbrutits i avvaktan på resultatet av den pågående försvarsrevisionen, och är det för närvarande ej möjligt att bedöma, huruvida byggena framdeles komma att fullföljas. Å byggnadsplatserna såväl i Linköping som Lund finnas emellertid förråd av rätt betydande omfattning, vilka stå under nämndens förvaltning.

Då kasernbyggnadsnämndens ställning föregående är var föremål för behandling i samband med frågan om anslag till sjukhusbygget i Boden, förutsettes, att en upplösning av nämnden icke borde ske, förrän riksdagen varit i tillfälle att taga ståndpunkt härtill, och ställdes i utsikt att förslag i ämnet skulle underställas årets riksdag. Emellertid kan det, av skäl som ovan antytts, bliva önskvärt att till nästkommande års riksdag uppskjuta framläggandet av förslag i de frågor, som nu äro föremål för byggnadsstyrelsesakkunnigas utredning. Ett dylikt uppskov förutsätter, att kasernbyggnadsnämnden under mellantiden erhåller lämpliga arbetsuppgifter, vilka kunna motivera ett bibehållande i motsvarande omfattning av dess organisation. Därvid torde emellertid Kungl. Maj:t böra vara oförhindrad att antingen till-

dela nämnden ytterligare självständiga uppgifter eller ock att, där så prövas lämpligt, i en eller annan form provisoriskt anknyta dess organisation till byggnadsstyrelsens verksamhet.»

Utskottets
uttalande.

Utskottet får tillstyrka, att medel i av departementschefen angiven omfattning nu ställas till styrelsens förfogande under nästkommande budgetår.

Utskottet får under nu förevarande punkt hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen med oförändrat belopp 238,000 kronor.

Byggnads-
styrelsens
verksamhet.

30:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34) och under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

[34.]

att riksdagen må till *upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 85,000 kronor.

Beredande
av lokaler för
vissa bygg-
nadsstyrel-
sens byråer.

31:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) hemställer utskottet,

[35.]

att riksdagen må för beredande av *lokaler för vissa av byggnadsstyrelsens byråer* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 25,500 kronor.

Utredningar
rörande
tillämnade
byggnads-
företag m. m.

32:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) och under erinran att förevarande anslag, som för första gången beviljades av sistlidne års riksdag, är avsett till täckande av kostnaderna för genom byggnadsstyrelsen verkställda utredningar eller andra förberedande åtgärder, såsom exempelvis upprättande av ritningsförslag till byggnadsföretag för statens räkning samt uppgörande av förslag till stadsplan å kronan tillhörigt område, vilka icke skola bekostas från styrelsens anslag eller med särskilt anvisade medel, hemställer utskottet,

[37.]

att riksdagen må till bestridande av *kostnader för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Läns-
arkitekter.

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) hemställer utskottet,

[38.]

att riksdagen må till *avlöning av länsarkitekter* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

Byggnader
och repara-
tioner.

34:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) om anslag till byggnader och reparationer kommer utskottet att framdeles under riksdagen av-
giva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[39.]

anmäla.

35:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) hemställer utskottet,

att riksdagen må för arbetena med yttre restaurering av Stockholms slott för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 175,000 kronor.

Yttre restaurering av Stockholms slott.
[40.]

36:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) och under erinran att de under ifrågavarande punkt begärda beloppen utgöra fortsatta anslag till de pågående arbetena å nedannämnda två nybyggnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må av det belopp, 8,722,360 kronor, som beviljats för uppförande å tomten nr 3 i kvarteret *Murmästaren* och i kvarteret *Kandidaten* av byggnader för inrymmande av i huvudstaden förlagda ämbetsverk och statsinstitutioner m. m., för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisa

a) för uppförande av en ämbetsbyggnad å nämnda tomt i kvarteret *Murmästaren* ett belopp av 500,000 kronor;

b) för uppförande av en dylik byggnad i kvarteret *Kandidaten* ett belopp av likaledes 500,000 kronor.

Uppförande av ämbetsbyggnader å tomten nr 3 i kvarteret *Murmästaren* samt i kvarteret *Kandidaten*.
[41.]

37:o) Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till förstärkning av grunden under den södra av riksbankens förra byggnader vid Järntorget i Stockholm för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

De föreslagna arbetena å ifrågavarande byggnad, vilken för närvarande till största delen upptages av telegrafstyrelsen, avse huvudsakligen att, på sätt som skett vid förbättrande av grunden under Stockholms slott, borttaga den multnade plankrusten och pålhuvudena under byggnaden samt att ersätta dessa med betong, på det att ytterligare sättning av byggnaden må förhindras. Vissa på senaste tiden inträffade sättningar hava ansetts vara av ganska allvarlig natur och ett längre uppskov med ifrågavarande grundförstärkningsarbeten skulle enligt vad som upplysts medföra, att ytterligare sättningar ägde rum, som hade till följd ännu dyrbarare åtgärder för byggnadens istandsättande.

Sammanlagda kostnaden för arbetenas utförande har beräknats till 150,000 kronor, varav 30,000 kronor nu skulle uppföras å nästkommande års stat.

Förstärkning av grunden under den södra av riksbankens förra byggnader vid Järntorget i Stockholm.
[42.]

Med tillstyrkande av det framlagda förslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må till förstärkning av grunden under den södra av riksbankens förra byggnader vid Järntorget i Stockholm för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

*Förhyrande
av bostad
åt lands-
hövdingen i
Västernorr-
lands län.*

[43.]

38:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) hemställer utskottet, att riksdagen må till *förhyrande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

*Nybyggnad
för lantmäteri-
kontoret i
Västerbottens
län.*

[44.]

39:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) hemställer utskottet, att riksdagen må för *fullbordande av nybyggnaden för lantmäterikontoret i Västerbottens län* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,500 kronor.

Diverse.

*Schematisk
förteckning
och beskriv-
ning över
Sveriges
vattenfall.*

[46.]

40:o) Kungl. Maj:t har (punkt 46) föreslagit riksdagen att för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 60—62 av åberopade statsrådsprotokollet.

För verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall har riksdagen alltsedan år 1910 anvisat anslag, senast för budgetåret 1923—1924 72,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Under erinran hurusom, enligt vad departementschefen anfört, något ytterligare anslag för arbetena med vattenfallsförteckningen icke torde behöva under förevarande huvudtitel begäras av riksdagen, får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställa,

att riksdagen må för verkställande av *undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

*Ersättning åt
statens järn-
vägar för av
Kungl. Maj:t
medgivna
lindringar i
befordrings-
avgifterna för
vissa resor.*

[47.]

41:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) får utskottet hemställa,

att riksdagen må för beredande av *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

*Sveriges riks-
förbund av
frivilliga
brandkärer.*

[48.]

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkärer* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

43:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) hemställer utskottet.

Tidskriften
»Brand-
skydd».

att riksdagen må som *bidrag till utgivande genom svenska brandskyddsföreningen av tidskriften »Brandskydd»* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 400 kronor.

[49.]

44:o) Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att för understöd- jande av svenska aeroklubbens verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

Svenska
aeroklubben.

[50.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 64 och 65 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för vart och ett av åren 1920—1922 anvisat 6,000 kronor för understödjande av svenska aeronautiska sällskapets verksamhet. För första halvåret 1923 upptogs intet anslag för ifrågavarande ändamål i riksstaten. För budgetåret 1923—1924 anvisade däremot riksdagen till understöd åt svenska aeroklubben, såsom omförmälda sällskap numera benämnes, ett extra anslag av 5,000 kronor.

För budgetåret 1924—1925 har klubben hemställt om statsbidrag med ett till 10,000 kronor förhöjt belopp.

Departementschefen har med hänsyn till den stora betydelse, klubbens verksamhet ägde för flygväsendets utveckling, ansett sig böra tillstyrka tilldelande av statsunderstöd till klubben jämväl för budgetåret 1924—1925. Av statsfinansiella skäl har departementschefen emellertid icke kunnat tillstyrka någon förhöjning av anslaget utöver vad som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *understödjande av svenska aeroklubbens verksamhet* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

45:o) Kungl. Maj:t har (punkt 51) föreslagit riksdagen att till täckande av i statsrådsprotokollet omförmälda, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förskottsvis bestridda utgift för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

Täckande av
visst förskott.

[51.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 65 i statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 18 juni 1923 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bereda styrelsen ersättning för ett av styrelsen jämlikt bemyndigande i brev den 20 oktober 1916 angående verkställande av undersökningar och uppgörande av förslag till anordnande av vissa farleder i Bohusläns skärgård utbetalat förskott å 18,000 kronor.

I utlåtande över ifrågavarande framställning har statskontoret föreslagit, att hemställan måtte göras till riksdagen om anvisande på riksstaten för budgetåret 1924—1925 av erforderliga medel för ersättande av förskottet.

Departementschefen har, under erinran, att den förskottsutbetalning, för

vilken väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer om ersättning, anvisats att utgå före förskottsväsendets avveckling, tillstyrkt förskottets ersättande på sätt av statskontoret föreslagits.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må till täckande av i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 2 januari 1924 omförmälda, av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förskottsvis bestridda utgift* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

Ålderstillägg. 46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) får utskottet hemställa,
[52.]

att det ordinarie anslaget till ålderstillägg må ur riksstaten uteslutas.

Rese- och traktamentspenningar. 47:o) Kungl. Maj:t har (punkt 53) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från dess nuvarande belopp, 50,000 kronor, med 50,000 kronor till 100,000 kronor.
[53.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 66 av återopade statsrådsprotokollet.

Sjätte huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar har bestämts för vart och ett av åren 1921 och 1922 till 50,000 kronor, för tiden 1 januari—30 juni 1923 till 25,000 kronor samt för budgetåret 1923—1924 till 50,000 kronor.

Under framhållande att anslaget, från vilket utbetalts år 1921 omkring 163,700 kronor, under år 1922 omkring 181,000 kronor och under första halvåret 1923 omkring 70,000 kronor, för närvarande är för lågt beräknat, har departementschefen ansett sig böra förorda, att anslaget för budgetåret 1924—1925 upptages till dubbla beloppet eller 100,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från dess nuvarande belopp, 50,000 kronor, med 50,000 kronor till 100,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. 48:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) får utskottet hemställa,
[55.]

att riksdagen må minska det ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga från dess nuvarande belopp, 50,000 kronor, med 10,000 kronor till 40,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. 49:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56) får utskottet hemställa,
[56.]

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. från dess nuvarande belopp, 100,000 kronor, med 20,000 kronor till 80,000 kronor.

50:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under sjätte huvudtiteln dels för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 57), dels ock för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 58) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[57.]

anmäla.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

[58.]

51:o) Kungl. Maj:t har (punkt 59) upptagit det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med oförändrat belopp, 10,080 kronor.

Tryckningskostnader.

[59.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med oförändrat belopp, 10,080 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma kan bliva erforderlig.

Övriga ordinarie anslag.

52:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Övriga ordinarie anslag.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 29 februari 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Reservation

vid *punkt 16:o*) (anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens m. fl. län) av herrar *S. H. Kvarnzelius* och *C. R. Jansson* i Falun.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *C. J. G. Swartz*, *O. U. B. Olsson*, *H. F. Lamm*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. Bergqvist*, *J. G. Walles*, *E. A. Hallin*, *J. B. Johansson* i Fredrikslund och *P. A. Bergström*.

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund*, *O. H:son Waldén*, *P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. Jönsson* i Revinge, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Andersson* i Prästbol, *J. Olofsson* i Digernäs och *C. Lindskog*.

Verkliga utgifter.

VI. Sjätte huvudtiteln. Kommunikationsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, förslagsanslag	187,000	
3	Departementets verksamhet		28,420
	Säger för departementet	211,000	28,420
B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.			
1	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, förslagsanslag	165,500	
2	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet		40,000
3	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän..	30,000	
4	Ytterligare medel till avlöning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän		4,500
5	Stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren, reservationsanslag	—	
6	Expenser för allmänna arbeten, reservationsanslag	45,000	
7	Förstärkning av reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten		20,000
8	Vägundersökningar, reservationsanslag	90,000	
9	Förstärkning av reservationsanslaget till vägundersökningar		130,000
10	Vägar och kommunikationer, reservationsanslag	20,000	
11	Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m., reservationsanslag		20,000
12	Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m., reservationsanslag ..		700,000
13	Anläggning eller förbättring av vägar m. m., reservationsanslag		3,000,000
14	Anläggning av enklare vägar, reservationsanslag		600,000
15	Fullbordande av en väganläggning mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens län, reservationsanslag		* 55,000
16	Anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, reservationsanslag		250,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
17	Anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i>		65,000
18	Anläggning av väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors, <i>reservationsanslag</i>		250,000
19	Förbättring av Visby hamn, <i>reservationsanslag</i>		125,000
20	Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>		10,000
21	Större reparations- och muddringsarbeten å statens fiskehamnsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>		10,000
22	Upprensning av vissa farleder i Mälaren, <i>reservationsanslag</i>		150,000
Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet		350,500	5,429,500
C. Vägunderhållet och skjutsväsendet.			
1	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>	* 4,700,000	
2	Statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, <i>förslagsanslag</i>		10,000
3	Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt, <i>reservationsanslag</i>		200,000
4	Svenska vägföreningen		19,000
5	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>	500,000	
6	Utgifter för registrering av automobiler, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för registrering av automobiler		22,000
Säger för vägunderhållet och skjutsväsendet		5,200,000	251,000
D. Byggnadsväsendet.			
Byggnadsstyrelsen m. m.:			
1	Byggnadsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	238,000	
2	Byggnadsstyrelsens verksamhet		85,000
3	Lokaler för vissa byggnadsstyrelsens byråer		25,500
4	Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader, <i>reservationsanslag</i>	3,500	
5	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., <i>reservationsanslag</i>		25,000
6	Länsarkitekter		25,000
		241,500	160,500
Kronans publika hus:			
7	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, <i>förslagsanslag</i>	65,000	
8	Byggnader och reparationer, <i>reservationsanslag</i>	* 420,000	
9	Yttre restaurering av Stockholms slott, <i>reservationsanslag</i>		175,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
10	Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		500,000
11	Ämbetsbyggnad i kvarteret Kandidaten i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		500,000
12	Förstärkning av grunden under den södra av riksban- kens förra byggnader vid Järntorget i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		30,000
13	Förhyrande av bostad åt landshövdingen i Väster- norrlands län		7,000
14	Nybyggnad för lantmäterikontoret i Västerbottens län, <i>reservationsanslag</i>		16,500
		185,000	1,228,500
	Säger för byggnadsväsendet	726,500	1,389,000
E. Diverse.			
1	Schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall, <i>reservationsanslag</i>		65,000
2	Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor, <i>förslagsanslag</i>		40,000
3	Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer		1,000
4	Tidskriften »Brandskydd»		400
5	Svenska aeroklubben		5,000
6	Täckande av viss av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förskottsvis bestridd utgift		18,000
7	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
8	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, <i>för- slagsanslag</i>	3,600,000	
9	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reserva- tionsanslag</i>	40,000	
10	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
11	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	80,000	
12	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den ci- vila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 9,000
13	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		* 170,000
14	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	10,080	
	Säger för diverse	3,850,080	308,400
	Summa	10,338,080	7,406,320

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp. varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.